

KOMPETENCIJOMIS GRĮSTO UGDYMO RAIŠKA PAMOKOJE

prof. Aušra Kazlauskienė
akazlauskiene@yahoo.com

doc. dr. Ramutė Gaučaitė
ramuteg@yahoo.com

FB: savivaldis ir personalizuotas mokymasis <https://www.facebook.com/savivaldismokymasis>

© A. Kazlauskienė, R. Gaučaitė

0 laisvės, 0 atsakomybės
(nuolatinė globa)

KAIP PADIRBĖTI
PAPILDOMAI

1. Danguis obsoletus
2. Büttelkautschum
3. Guckelst. Linge
4. Pabaiht. padehyschets
5. Zinot, tekunshelighen padehyschets
6. Zinot 65 ten paut informatsion
7. Reitia padehyschets padehyschets
8. Reitia padehyschets padehyschets
9. Reitia valios padehyschets

Valdyti laiką

- Suplanuoti užduočių atlikimo trukmę
- Darbų sąrašą turėti
- Dienotvarkę turėti
- Žinoti savo krūvį
- Mokėti pasakyti NE
- Atsakomybė už laiko kontrolę
- Planavime palikti laiko spontaniškumui
- Prioritetai
- Skubūs ir svarbūs darbai
- Žinoti savo „laiko vagis“

UŽDAVINYS:

**IŠTIRIA, VIZUALIAI PATEIKIA SAVAITĖS TYRIMO „MANO LAIKO VAGYS“
REZULTATUS ir numato laiko valdymo priemones.**

Sėkmės kriterijai:

- Galiu kiekvieną dieną stebėti savo veiklas ir jų trukmę po pamokų bei jas užfiksuoti;
- Galiu atlikti sudėties ir atimties veiksmus su matiniais skaičiais;
- Galiu pateikti išvadą, kas yra mano „Laiko vagys“;
- (Galiu pateikti išvadą, kas yra mano kiekvienos dienos „Laiko vagys“);
- Galiu pasirinkti būdą, kaip pateiksiu rezultatus;
- Galiu įvardinti/užrašyti priemonę/būdą, kaip suvaldysiu savo „Laiko vagis“.

Savo žinių, gebėjimų, įgūdžių mokomojo dalyko aspektu pažinimas

Užduoties suvokimo pagalbininkas. Įvertink savo pasiekimus kiekviename etape.

1. Išdėmiai perskaityti užduotį.

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____ 6 ____ 7 ____ 8 ____ 9 ____ 10

Žingsniai sėkmės link _____

2. Žinomus duomenis užrašyti duomenų bazėje

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____ 6 ____ 7 ____ 8 ____ 9 ____ 10

Žingsniai sėkmės link _____

3. Rasti pagrindinį klausimą

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____ 6 ____ 7 ____ 8 ____ 9 ____ 10

Žingsniai sėkmės link _____

4. Sudartik užduoties sprendimo planą (būtinios formulės ...)

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____ 6 ____ 7 ____ 8 ____ 9 ____ 10

Žingsniai sėkmės link _____

5. Spręsti užduotį

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____ 6 ____ 7 ____ 8 ____ 9 ____ 10

Žingsniai sėkmės link _____

6. Užfiksuoti (užrašyk, padaryk...) rezultatą

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____ 6 ____ 7 ____ 8 ____ 9 ____ 10

Žingsniai sėkmės link _____

Atbulinis dizainas

**TIKSLAS/UŽDAVINYS ORIENTUOTAS
Į REZULTATĄ**

VERTINIMO/SĖKMĖS KRITERIJAI

Iš ko mes pamatysime, kad pasiekėme tikslą

MOKYMO(SI) PLANAVIMAS
(turinys, mokymo(si) metodai,..)

VERTINIMAS

Tradicininiu pagrindu

Tikslas

Turinys

Mokymo/si metodai

Mokinių pasiekimų vertinimas

Mokymo/si rezultatai

To irgi reikia
mokyti

Kompetencijos :

- **Pažinimo** – tyrimo procedūros
- **Komunikacijos** – suprasti ir pateikti informaciją

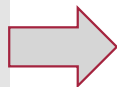
Dalykinis turinys: **biologija**

Iš įvairių šaltinių parenka **informacijos** apie gyvūnus ir
nustato pagrindinius gyvūnų klases skiriančius
bruožus.

Iš įvairių šaltinių parenka informacijos apie **gyvūnus** ir
nustato pagrindinius **gyvūnų klases skiriančius**
bruožus.

Mes
nepasakome
faktų, kuriuos
reikia įsiminti
(pvz., apie
gyvūnus).

Jie išmoksta ne
tik apie
gyvūnus, jų
skiriamuosius
bruožus, bet
**per veiksmą –
ir kitų
kompetencijų.**

GEBĖJIMAI IŠSIUGDO:

- Renkant informaciją;
- Apibendrinant;
- Kuriant;
- Tyrinėjant;
- Sprendžiant probl.;
- Reflektuojant;
- Vertinant;
- Renkant informaciją;
- Parenkant šaltinius;
- Rūšiuojant;
- Keliant hipotezes;
- Klasifikuojant;
- Ir t.t

**TAI IRGI TURINYS.
ŠIŲ VEIKSMŲ IRGI
REIKIA MOKYTI/S**

Kaip aš moku palyginti ?

Kiekviename žingsnyje nusistatau vietą, kurioje esu (įvertinu savo pasiekimus kiekviename etape) :

1. Išskirti lyginimo pagrindą (ką lyginsime: fizines, chemines ir pan. savybes)

1____2____3____4____5____6____7____8____9____10

Žingsniai sėkmės link.....

2. Išskirti lyginamų objektų požymius (pagal kokius požymius lyginsime: spalvą, kvapą ir pan.)

1____2____3____4____5____6____7____8____9____10

3. Rasti tai, kas panašu

1____2____3____4____5____6____7____8____9____10

Žingsniai sėkmės link.....

4. Rasti tai, kas skiriasi

1____2____3____4____5____6____7____8____9____10

Žingsniai sėkmės link.....

5. Padaryti apibendrinančią išvadą

1____2____3____4____5____6____7____8____9____10

Žingsniai sėkmės link.....

Iš įvairių šaltinių parenka informacijos apie natūralias ekosistemas (pvz., upelio, ežero, miško, pievos, pelkės) ir **paiškina** šiose sistemose gyvenančių organizmų tarpusavio ryšius – **KOMUNIKACIJOS KOMPETENCIJA**

Vilniaus
universitetas

Palygina natūralias ekosistemas (pvz., upelio, ežero, miško, pievos, pelkės) ir **paiškina** šiose sistemose gyvenančių organizmų tarpusavio ryšius – **PAŽINIMO ir KOMUNIKACIJOS KOMPETENCIJA**

Sukuria lankstinuką apie natūralių ekosistemų saugojimą ir įvertina jo vertingumą sau ir kitiems – **KŪRYBIŠKUMO KOMPETENCIJA**

Sukuria lankstinuką apie natūralių ekosistemų saugojimą ir paiškina žmogaus veiklos poveikį gamtai – **KŪRYBIŠKUMO, KULTŪRINĖ, PILIETINĖ KOMPETENCIJA**

Parengia aplinką tausojančių maisto produktų pasirinkimo **rekomendacijas**.

Analizuoja energijos sąnaudas, reikalingas pasirinkto maisto produkto patekimui į namus (ir jo paruošimui).

UŽDAVINYS:

Palygina gyvūnus tarpusavyje ir **apibūdina** gyvūnų klases skiriančius **bruožus**.

Pažinimo kompetencija – **palygina**

Komunikacinė kompetencija - **apibūdina**

PALYGINA	APIBŪDINA
Išskiria lyginimo kriterijų/us (tinkamą/us gyvūnų palyginimui)	Vartoja sąvokas (gyvūnų skirtumams ir panašumams nusakyti)
Randa, kas panašu (Suranda gyvūnus, kurie yra panašūs pagal nustatytą kriterijų/požymį)	Kalba pilnais sakiniais
Randa, kas skiriasi (Suranda gyvūnus, kurie yra skirtingi pagal nustatytą kriterijų/požymį)	Pateikia pavyzdžių skirtumams iliustruoti/kad patvirtintų savo argumentą
Pasako/parašo apibendrinančią išvadą apibendrinančią išvadą, remiantis nustatytu kriterijumi/ais/požymiais	Pateikia pavyzdžių panašumams iliustruoti/kad patvirtintų savo argumentą

Sąvokų įtvirtinimui

Grupėje sukuria rišlų tekstą, kuriame tiesiogiai sąvokų neįvardindami išaiškina jų turinį. **Atpažįsta tekste pristatomas sąvokas ir paaiškina savo sprendimą.**

Grupėje sukuria rišlų tekstą – SESK, kūrybiškumo kompetencija;
Atpažįsta tekste pristatomas sąvokas – pažinimo kompetencija;
Paaiškina savo sprendimą – komunikavimo kompetencija.

Sėkmės kriterijai:

- **Galime** susitarti, kokią pasirinksim sąvoką/ **Susitarkite**....
- Galime pritaikyti VAFT schemą teksto rašymui (**V** – vaidmuo (kieno vardu kalbama – direktoriaus, mokslininko, žvejo...); **A** – auditorija (kam skirta kalba – tėvams, mokytojams...); **F** – forma (pasirinkta kalbos forma – eilėraštis, pasaka, skundas, reklama...); **T** – tema (pasirinkta tema)).
- Galiu įdėmiai klausytis kitų pristatymų ir pasižymėti, apie kokią sąvoką parašytas tekstas.
- Galime pristatyti atpažintas sąvokas;
- Galime paaiškinti, kodėl taip buvo nuspręsta.

Įsivertinimo idėjos (pagal sėkmės kriterijus)

Aš galiu atpažinti skritulinę diagramą

Aš galiu nuspelvinti skritulinę diagramą pagal duotas trupmenas

Aš galiu perskaityti taisyklingai skritulinę diagramą

Aš galiu palyginti skirtingas skritulines diagramas

Aš galiu apibūdinti skritulinių diagramų skirtumus ir panašumus

Aš galiu atskirti trupmenos skaitiklį ir vardiklį

Aš galiu perskaityti taisyklingai trupmeną

A. Kulpienės pvz.

Įrašyk tinkamą ženklą: < ar >

Atpažinau lygybes ir nelygybes

Neatpažinau lygybių ir nelygybių

Pateikiau lygybės ir nelygybės pavyzdžių.

Nepateikiau lygybės ir nelygybės pavyzdžių

Sugalvojau ir atlikau lygybės ir nelygybės užduotį.

Nesugalvojau ir neatlikau lygybės ir nelygybės užduotį.

Pristačiau rezultatus draugams.

Nepristačiau rezultatus draugams.

J. Žabaliūnaitės pvz.

Įsivertinimo idėjos (pagal sėkmės kriterijus)

Teiginys	Galiu atlikti, labai gerai sekasi 	Reikia pasistengti, bet jau neblogai 	Dar sunku atlikti, reikia pagalbos
Skiriu medžių lapų rūšis			
Pažįstu rudens gėrybes			
Bendradarbiavau darbeliuose su klasės nariais			
Sukūriau svajonių rudens medžio kompoziciją			
Nustatau, kuris skaičius tenkina nelygybę			
Išsprendžiu skaitinius reiškinius			
Pristačiau darbelius pasirinktu būdu			

A. Bitytės pvz.

Įsivertinimo idėjos (pagal sėkmės kriterijus)

Teiginys	 4 įtūpstai	 5 pritūpimai	 6 šuoliukai į aukštį
Skiriu daržoves nuo vaisių			
Susipažinau su mažiau vartojamomis daržovėmis bei vaisiais			
Sukomponavau sveiko vaiko portretą bei skaitmenis iš maisto produktų			
Sugebu atlikti fizinius judesius su sporto priemonėmis			
Pasirenku sau patinkančias sporto priemones			
Bendradarbiavau estafečių bei kūrybinių darbų metu su klasės nariais			
Perskaitau, užrašau ir palyginu skaitmenis ir skaičius 4, 5, 6			

Įsivertinimo idėjos (pagal sėkmės kriterijus)

Mokiniai save įsivertina, pasirinkta spalva nuspelvindami atitinkamą geometrinę figūrą:

Aš galiu pasirinkti, kaip kursiu (piešiu, klijuosiu).	
Aš galiu savais žodžiais apibūdinti antrinių žaliavų naudą.	
Aš galiu įvardyti geometrinių figūrų pavadinimus (trikampis, skritulys, keturkampis).	
Aš galiu pavaizduoti (nubraižyti, nupiešti, iškirpti) trikampį, skritulį ir keturkampį.	
Aš galiu savais žodžiais įvardyti trikampio, skritulio ir keturkampio skirtumus.	

Iki 2 – reikia kitų pagalbos arba pavyzdžio.

Iki 4 – pradėdus suprasti, bet vis tiek jaučiuosi sutrikęs.

Iki 6 - aš galiu tai padaryti be kitų pagalbos ir paaiškinti kitiems.

ĮSIVERTINIMO DIAGRAMA

6					
5					
4					
3					
2					
1					
0					
Kaip galiu?	Galiu papasakoti, kam yra reikalinga statistika.	Galiu pagal surinktą informaciją užsipildyti dažnių lentelę.	Galiu įvardyti, kas turi sudaryti stulpelinę diagramą.	Galiu perskaityti stulpelinėje diagramoje pateiktą informaciją.	Galiu įvardyti visų kieme augančių medžių pavadinimus.

Sėkmės kriterijai

Įsivertinimo idėjos (pagal sėkmės kriterijus)

Mokiniai save įsivertina pagal sėkmės kriterijus, atitinkamai nupiešdami sveiką arba nesveiką maisto produktą. Taip pat apibraukia emociuką, kuris apibūdina jų savijautą po pamokos:

 GALIU PATS	 GALIU SU KITŲ PAGALBA
1. Aš galiu savais žodžiais papasakoti, kodėl pasirinkti maisto produktai yra sveiki.	
2. Aš galiu įvardyti, kokius veiksmus reikia atlikti, norint apskaičiuoti produktų kainų sumą ir gražą.	
3. Aš galiu atlikti visų trijų vaidmenų (pirkėjo, pardavėjo, šeimos nario) funkcijas.	
4. Aš galiu įvardyti sudėties ir atimtųjų veiksmo komponentus.	
5. Aš galiu pateikti pavyzdžių, kodėl yra svarbu mokėti sudėti ir atimti.	

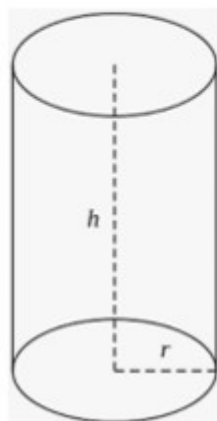

Kaip aš jaučiuosi?

K. Marijauskaitės pvz.

Mokiniams: nustatykite medžiagos tankį ir paaiškinkite, iš kokios medžiagos pagamintas kūnas.

Mokytojas : nustato medžiagos tankį ir paaiškina, iš kokios medžiagos pagamintas kūnas.

• Priemonės:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

- Galite svarstyklėmis išmatuoti kūno masę: $m = \dots\dots\dots$ g.
(jei reikia, galima pateikti, KAIP išmatuoti: patikrinama ar svarstyklės pusiausviros; jos sureguliuojamos; kūnas pasveriamas, t.y. nustatoma jo masė m ore);

- Galite apskaičiuoti kūno tūrį:

- a) (Liniuote) galite išmatuoti cilindro aukštį: $h = \dots\dots\dots$ cm;
- b) (Liniuote) galite išmatuoti cilindro spindulį: $r = \dots\dots\dots$ cm;
- c) Matavimo rezultatus galite surašyti į lentelę;
- d) (Pagal geometrinę formulę) galite apskaičiuoti cilindro/ritinio tūrį:
 $V = \pi r^2 h$
 $V = \dots\dots\dots$ g/cm³ (**p.s.** galima duoti pasirinkti: cilindro/ritinio, kubo, stačiakampio gretasienio)

- Galite apskaičiuoti kūno tankį:

- a) Galite parašyti tankio formulę
- b) Galite atlikti skaičiavimus
- c) Galite parašyti išvadą, iš kokios medžiagos pagamintas kūnas:

.....

Arba

Galite žodžiu pasakyti, iš kokios medžiagos pagamintas kūnas ir kodėl taip nusprendėte. Pvz., Kūnas pagamintas iš, nes

UŽDAVINYS:

Tyrinėja lygiagretųjį laidininkų jungimą ir paaiškina jo pritaikymą buityje.

SĖKMĖS KRITERIJAI:

- surenka grandinę pagal pateiktą schemą,
- teisingai įjungia ampermetrą ir voltmetrą,
- išmatuoja srovės stiprį skirtingose grandinės vietose
- Išmatuoja įtampą tarp lygiagrečiai sujungtų laidininkų galų,
- palygina gautus rezultatus.
- apskaičiuoja visos grandinės ir kiekvieno lygiagrečiai sujungtų rezistorių varžą (stipresn mok),
- patikrina lygiagrečiojo laidininkų jungimo dėsnius (stipresn mok).
- pateikia pavyzdžius iš pritaikymo buityje....

RASKITE KOMPROMISĄ PAŽINIMO (problemų sprendimas) KOMPETENCIJA

KOMPROMISO PAIEŠKOS

Kuo tiksliau apibūdinkite nuomonių prieštaras ir konflikto ypatybes. Prisiminkite, kad jums nepriimtinos vietos ar kitos idėjos, bet ne jas pareiškusieji žmonės.

Pasitikrinkite, ar teisingai suprastas kitos pusės požiūris.

Įvardinkite aspektus dėl kurių galima susitarti, kuriais aspektais nuomonės griežtai skiriasi.

Pateikite savo argumentus, parinkite atitinkamų pavyzdžių. Venkite abstrakčių teiginių ir deklaracijų.

Įvertinkite kiekvienos nuostatos argumentų silpnąsias ir stipriąsias puses.

Suformuluokite kompromisinę nuostatą, grindžiamą esminiais argumentais ir parinktais pavyzdžiais.

Pristato sukurtą idėją KOMUNIKAVIMO, KŪRYBINĖ KOMPETENCIJA

PRISTATYTI

Apsispręsti dėl pristatymo tikslo (pvz.,
įtikinti, informuoti,...)

KOKIA konkreti medžiaga turi būti
pristatyta

KOKIA tvarka

KIEK laiko

PRISTATYTI (4P)

Pasakyti

pagrįsti

Palyginti

Pasakyti

UŽDAVINYS:
Ištiria gyvūnų klases skiriančius **bruožus**.

Pažinimo kompetencija – tyrinėjimas

Mokiniam draugiška kalba

TYRINĖJA	TYRINĖJA
Identifikuoja pagrindinį klausimą.	GALIU identifikuoti pagrindinį klausimą.
Kelia hipotezę.	GALIU iškelti hipotezę.
Renka ir sistemina reikalingą informaciją pagal kelis kriterijus.	GALIU surinkti ir susisteminti reikalingą informaciją pagal kelis kriterijus.
Argumentuotai pasirenka informacijos rinkimo strategijas, numato alternatyvas.	GALIU argumentuotai pasirinkti informacijos rinkimo strategijas, numatyti alternatyvas.
Dalinasi žiniomis, idėjomis, patirtimi.	GALIU dalintis žiniomis, idėjomis, patirtimi.
Apibendrina surinktus duomenis.	GALIU apibendrinti surinktus duomenis.
Padaro išvadas.	GALIU padaryti išvadas.

Kaip gali būti pateikti sėkmės kriterijai mokiniams „draugiška“ kalba:

uždaviniai	Sėkmės kriterijai
Įtaigiai pateikia požiūrį apie	<ul style="list-style-type: none">• Pradėkite nuo gero įvadinio sakinio;• Pateikite priežastis ir pavyzdžius, kad patvirtintumėte savo argumentą;• Vartokite emocingą ir įtikinamą kalbą (pvz., „.....“)• Norėdami pritraukti auditorijos dėmesį, naudokite humorą, istorijas ir (arba) klausimus;• Baikite tvirtu pareiškimu;• Pažvelkite į savo auditoriją.

AŠ GALIU		
Aš galiu sukurti klausimus apklausai kas? Ką? Kur? Kada?		
Aš galiu pats užduoti klausimus ?		
Aš galiu palaikyti kontaktą apklausos metu 		
Aš galiu testuoti apklausą atsižvelgiant į atsakytus klausimus 		
Aš galiu mandagiai pabaigti pokalbį 		

KAIP DIFERENCIJUOJAMI TIKSLAI/UŽDAVINIAI?

Nesiūloma praktika	Patikslintas tikslas/uždavinys	Kontekstas
Gebėti parašyti nurodymus, kaip pakeisti dviračio padangą	Parašo aiškius nurodymus	<ul style="list-style-type: none"> - Dviračio padangos keitimas; - Saugaus važiavimo dviračiu intensyvaus eismo juosta ; -
Suplanuoti eksperimentą, siekiant išsiaiškinti, kokiomis sąlygomis tarpsta vėdarėliai (tokie vėžiagyviai)	Suplanuoja objektyvius tyrimus, kuriais būtų siekiama atsakyti į mokslinius klausimus	<ul style="list-style-type: none"> - Vėdarėlių pamėgtos gyvenamosios aplinkos nustatymas; -
Sudaryti ir išanalizuoti klausimyną apie lankymosi kino teatre įpročius	Pateikti ir išanalizuoti klausimyno duomenys	<ul style="list-style-type: none"> - Lankymosi kino teatre įpročių atskleidimas; - Klasės draugų maitinimosi įpročiai.

Pamokos uždavinys

- Naudojamas veiksmažodžio **linksnis**, orientuotas į rezultatą (pvz., tyrinėja, kuria...);
- Veiksmažodis, orientuotas į **konkretų veiksmą** (pvz., kuria esė; pristato bandymo išvadas...);
- **Veiksmažodis** *ir/arba su dalyko laukiamu rezultatu*, orientuotas į **konkrečios kompetencijos** ugdymą (pvz.,

Komunikacinė: Aiškina reiškinių dėsningumus, atpažįsta priežasties ir pasekmės ryšius;

Pilietiškumo ir komunikacinė: Paaiškina sąsajas tarp gamtinės ir socialinės aplinkos, gamtos mokslų ir technologijų, nusako žmogaus veiklos poveikį gamtai;

Pilietiškumo: Prisiima atsakomybę ir imasi veiksmų saugant gamtą ir racionaliai vartojant išteklius.

Kultūrinė: Įvardija moksliniams tyrimams taikomus etikos reikalavimus. Sieja etikos normas su gamtos mokslų raida ir prognozuoja jų kitimą.

Analizuoti	Nagrinėti randant reikiamus požymius, savybes, charakteristikas ar parametrus, skaidyti į dalis, apmąstyti, svarstyti.
Apibrėžti	Nurodyti būdinguosius kieno nors bruožus, nusakyti sąvokos turinį / esmę, nurodyti kurio nors dalyko ar reiškinių ribas.
Apibūdinti	Nusakyti objekto ar reiškinių esminius bruožus, savybes, požymius, charakteristikas ar parametrus, sąsajas su kitais objektais ar reiškiniais.
Aptarti	Įvertinti aplinkybes, apsvarstyti, diskutuoti, aiškintis neaiškius dalykus.
Apibendrinti	Išreikšti apibendrinamąjį teiginį, nuomonę remiantis pagrįstais duomenimis, atvejais, atskirais faktais (pereiti į aukštesnę abstrakcijos lygį).
Atpažinti	Įžvelgti esant tą patį, nustatyti tapatybę, atitikimą.
Cituoti	Įterpti į tekstą ar kalbą tikslią kito autoriaus teksto ar kalbos ištrauką.
Diferencijuoti	Skirti, skaidyti, skirstyti pagal tam tikrus požymius; atsižvelgti į skirtumus; kelti / išryškinti / nustatyti skiriamuosius požymius.
Demonstruoti	Viešai rodyti, pabrėžiamai ką daryti, elgtis.
Formuluoti	Trumpai ir tiksliai nusakyti, aiškiai išreikšti mintį, uždavinio sąlygą, klausimą, taisyklę, išvadą ir kt.
Integruoti	Jungti į visumą skirtingus elementus, dalis.
Interpretuoti	Aiškinti tekstą, raštą, sutartis, įstatymus ir kt., saviškai atlikti meno kūrinį ir kt.
Įrodyti	Patvirtinti faktais, argumentais.
Išmatuoti	Nustatyti dydį naudojant tam skirtus prietaisus ir (ar) įrankius.
Išrinkti	Iš duomenų rinkinio gauti tuos dėmenis, kurie atitinka iš anksto apibrėžtus požymius.
Išspręsti	Skaičiuojant gauti atsakymą, išnagrinėti problemą.
Išskirti	Atskirti iš krūvos, būrio: atidalyti, atriboti.
Išskirti prioritetus	Išskirti ko nors pirmumą, sudėlioti pagal pirmumą.
Išplėtoti	Išplėsti, išskleisti mintį, apibūdinimą, aiškinimą, palaipsniui tobulinti.

Išvardyti	Vieną po kito paminėti: pasakyti, užrašyti.
Įvertinti	Nustatyti vertę, nuspręsti ko vertas, išmatuoti reikšmę, išsakyti nuomonę, pažymint privalumus ir trūkumus.
Klasifikuoti	Skirstyti objektus, daiktus, reiškinius, procesus, sąvokas pagal bendrus požymius.
Komentuoti	Pateikti savo įžvalgas, paaiškinimus, pastebėjimus.
Kritiškai vertinti	Pasitikrinti informaciją ir nustatyti jos patikimumą; nagrinėti alternatyvas, nesilaikant išankstinių nuostatų.
Nagrinėti	Aiškinti esmę, svarstyti, analizuoti išskiriant požymius, savybes.
Nurodyti panašumus ir skirtumus	Nurodyti panašumus ir skirtumus.
Nupiešti	Pieštuku ar dažais pavaizduoti, nutapyti, žodžiais pavaizduoti.
Organizuoti	Kurti, steigti, rengti, telkti, jungti kokiam nors tikslui.

Paaishkinti	Išdėstyti, kad paaishkėtų; papasakoti, atskleisti reiškinio, minties, sąvokos turinį.
Pagrįsti	Pateikti argumentų, įrodymų, motyvų, duoti pagrindą.
Padaryti išvadą	Suformuluoti apibendrinamąjį teiginį, remiantis kitais teiginiais, duomenimis.
Palyginti	Sugretinti nustatant panašumus ir (ar) skirtumus.
Parodyti	Atskleisti, išreikšti.
Patikrinti	Pažiūrėti tikrumo, teisingumo, nustatyti kokybę, būklę.
Pavaizduoti	Sukurti, parodyti vaizdu (tekstu, diagrama, grafiku, logine schema, piešiniu ir kt.).
Pristatyti	Supažindinti, pateikti.
Rasti	Aptikti, pastebėti.
Suplanuoti	Numatyti veiklos seką, laiką, priemones ir būdus jai įgyvendinti, siekiant tikslo.
Suskaičiuoti	Skaičiuojant nustatyti kiekį.
Sukurti	Sugalvoti / padaryti ką nauja.
Taikyti	Naudoti praktikoje, derinti, tinkinti.
Tyrinėti	Ieškoti, stebėti, atlikti bandymus, aiškintis dėsningumus.